

Zápis z panelovej diskusie v rámci CREUČ **„Ako ďalej v evidencii umeleckej činnosti po dvojročnej skúsenosti“**

(Celoslovenský pracovný seminár CVTI SR, 10. marec 2011)

Diskusiu moderoval: doc. Milan Rašla, akad. mal. (VŠMU)

Pozn.: Zápis je rozdelený podľa diskutovaných tém.

RADA GARANTOV

- Doc. Rašla informoval o tom, ako vznikla **súčasná Rada garantov umeleckých VŠ** (skladá sa z nasledovných členov: VŠVU – prof. Stanislav Stankoci, prof. Ladislav Čarný, VŠMU – doc. Milan Rašla, doc. Jozef Puškáš, ArtD., prof. Ida Černecká, AU BB - doc. Mgr. art. Mária Strenáčiková, CSc., doc. Igor Benca, akad. mal., FA STU - prof. Ing. arch. Julián Keppl, PhD.).

Iniciatíva na vznik Rady garantov vyšla z prostredia vysokých škôl a vedenia VŠ následne delegovali do Rady garantov reprezentantov študijných odborov.

Rada garantov zatiaľ nemá žiaden oficiálny štatút a nebola, na rozdiel od HK MŠVVAŠ SR pre evidenciu publikačnej činnosti, oficiálne ustanovená MŠVVAŠ SR.

Doc. Rašla stručne porozprával o fungovaní Rady garantov, procese hodnotenia a verifikácie výstupov.

- Po skúsenostiach z uplynulého obdobia odporúčame zostaviť nové zloženie **Rady garantov pre CREUČ** (ďalej len Rady). Diskutovalo sa o vhodnom klíči na jej zloženie, počte členov a pod. Predbežne sa dohodlo, že by v Rade boli zastúpené nasledovné školy (v zátvorke počet navrhovaných členov a oblasti umeleckej činnosti):
- **VŠMU** (3 – divadelné umenie, hudobné a tanečné umenie, filmová a televízna tvorba)
  - **VŠVU** (3 – výtvarné umenie/multimédiá/fotografia, dizajn/úžitkové umenie, reštaurovanie)
  - **AU BB** (3 – dramatické umenie, hudobné umenie, výtvarné umenie)
  - **FA STU** (2 – architektúra/urbanizmus, dizajn)
  - **FU KE** (1 – výtvarné umenie)
  - **TR UNI** (1 – výtvarné umenie)

Klíčom k návrhu garantov by mali byť odborné predpoklady navrhovaného komplexne sa orientovať v príslušnej oblasti alebo odbore umenia, za ktorý je nominovaný do Rady a nie iba príslušnosť ku škole či fakulte.

Doc. Baláž (TR UNI) navrhuje, aby bol okrem pracovníka Akademickkej knižnice na každej škole, ktorá prispieva do evidencie umeleckých výstupov, ustanovený aj **garant, zodpovedný za úroveň zápisov do CREUČ za príslušnú vysokú školu a komunikáciu medzi vysokou školou a Radou garantov pre CREUČ, CVTI, SVOP a MŠVVAŠ SR.**

Zvýšený počet garantov v Rade je nutný, vzhľadom na rozsiahle a stále stúpajúce množstvo výstupov.

- V kooperácii s p. Ľ. Hrčkovou sa dohodne, akým spôsobom požiadame o **postoj** k menovaniu Rady garantov **MŠVvaŠ SR** (oprieť sa môžeme o HK MŠVvaŠ SR, ktorá bola zriadená pre hodnotenie publikačnej činnosti a Rada garantov by mala byť jej obdovou).
- Diskutujúci sa zhodli, že by bolo dobré, ustanoviť na CVTI špeciálne pre evidenciu umeleckej činnosti **koordinátora** s podobnými kompetenciami ako má p. Hrčková.
- Zaznela otázka, či do Rady nemenovať aj významných odborníkov z praxe, ktorí nie sú zamestnancami žiadnej vysokej školy. Problémom však je, že táto práca nie je platená, zaberá pomerne veľa času a tak je otázne, či by to niekto z **externého prostredia** robil zadarmo. Prodekanka doc. Moravčíková (FA STU) v tejto súvislosti podotkla, či sa činnosť Rady nedá nejakým spôsobom podchytiť cez štrukturálne fondy (aby to nebola práca vykonávaná zadarmo). Treba sa tiež pozrieť na to, či členovia HK MŠVvaŠ SR sú za výkon svojej práce platení alebo nie.
- Systém evidencie umeleckej činnosti (RUV) sa momentálne zavádza a nastavuje aj v **Česku**. V porovnaní s naším systémom tam plánujú niekoľko zmien a inovácií, napríklad zúžiť katalóg a evidovať iba skutočne špičkové výkony a diela, garantov ustanovujú pre jednotlivé druhy umeleckej činnosti a pri posudzovaní evidovaných výkonov uvažujú aj o prizývaní expertov zo zahraničia. Diskutujúci povedali, že možno by sme sa pri aktuálnych úpravách Smernice, zdefinovaní novej Rady a pod. mohli inšpirovať aj ich zmenami.

KATEGÓRIE ZVEREJNENÝCH VÝSTUPOV V OBLASTI UMELECKEJ ČINNOSTI:

- Pri akreditovaných inštitúciách, zaradených v katalógu, systém ponúka na výber vždy len určité kategórie, ustanovené Radou. Ak však zapisovateľ vloží do formulára novú inštitúciu, ponúkne mu to kompletnú paletu kategórií, čo je príčinou mnohých problémov (napr. zapisovateľ nevie, ktorú zvoliť, tak nechá hneď prvú ponúknutú, čo je ZZZ). Problémy tiež vznikajú pri **zamieňaní si niektorých kategórií** (napr. ZZZ, ZZY či ZYZ), čomu by sa dalo automaticky zamedziť tým, že ak zapisovateľ neoznačí vo formulári, že ide o medzinárodne prezentované umelecké dielo alebo umelecký výkon, tak mu systém ani neumožní zvoliť kategóriu ZZZ. Podobne, ak niekto zvolí „samostatnú mieru účasti“, už mu systém nemusí ponúkať **percentá**. Tie sú dôležité len pri *spoluautorstve*, ak sa taký prípad vyskytne. Napríklad na kolektívnej výstave alebo inom kolektívnom predstavení umeleckého diela alebo výkonu je autorský vklad jednotlivých participujúcich autorov vždy len 100 %.
- Diskutujúci sa zhodli, že by privítali **kvalitatívnu redukciu kategórií**, resp. sa najmä pri verifikácii sústrediť sa len na tie najvyššie kategórie, ktoré podliehajú aj kontrole ministerstva (obdobne, ako je to pri publikačnej činnosti).
- Doc. Baláž dal návrh, aby kategórie, ktoré sú dôležité pre potreby akreditácie škôl, boli definované aj v CREUČ. **Nové navrhované kategórie:**
  - zavedenie diela do verejnej zbierky renomovanej zahraničnej inštitúcie,
  - zavedenie diela do verejnej zbierky renomovanej domácej inštitúcie,

- zavedenie diela do verejnej zbierky zahraničnej inštitúcie (bez renomovanosti)
- domáce a medzinárodne ocenenia,
- ohlasy na umeleckú činnosť a pod.

Prof. Stankoci pripomenul, že uvedené nové kategórie je potrebné zapracovať aj do Smernice.

- Prítomní zhodne navrhli, že je nutné zaoberať sa témou **váhy výstupov** – napr. kategórie ZZZ (CREUČ) a AAA (CREPČ) sú v podstate ekvivalentné, no v rámci publikačnej činnosti je oveľa ťažšie dopracovať sa k získaniu výstupu v hodnote AAA. Umelecká činnosť má naopak v kategórii ZZZ pomerne veľké množstvo výstupov. To sa dá ale riešiť presnejším nastavením kvalitatívnych kritérií a posilňovaním verifikačného procesu.

KATALÓG:

- Viacerí prítomní navrhujú **zredukovanie katalógu** na podujatia, resp. inštitúcie s najvyššími (a teda pre hodnotenie výkonu škôl či potreby akreditácie najdôležitejšími) kategóriami (ZZZ – YYY).
- Problémom tiež je, že na konci zberného obdobia ostane príliš **veľké množstvo „nových/nezaradených“ podujatí a inštitúcií**, ktoré zapisovatelia dopísali mimo katalógu. Pre Radu je časovo veľmi náročné ich overiť a prisúdiť im kategórie. Systém za rok 2010 vyselekoval vyše 2 600 nezaradených inštitúcií – súvisí to však aj s tým, že zapisovatelia píšú aj inštitúcie uvedené v katalógu pod inými názvami a preto im ich katalóg neponúkne a zapisujú ich ako nové.
- J. Grman navrhol, že **novozapísané podujatia a inštitúcie** by sa k Rade mohli dostávať priebežne počas roka, hneď ako budú zapísané a Rada by obratom zareagovala a zapísala inštitúciu do katalógu. Informácie o návrhu zaradiť novú inštitúciu alebo podujatie do katalógu by Rade oznámil a zdôvodnil „garant príslušnej VŠ“, ktorá záznam vkladá do CREUČ.
- V širšej diskusii o tom, **akým spôsobom zaraďovať inštitúcie do katalógu**, sa objavili viaceré návrhy, či nevychádzať zo systému ratingových agentúr ako sú artifacts.net a pod. Nová Rada sa bude zaoberať aj touto témou.
- Na základe diskusie o uvádzaní „školy“ ako významnej, t.j. „katalógovej“ inštitúcie prezentácie umeleckého diela alebo umeleckého výkonu nastal všeobecný konsenzus, že sa „vysoké školy“ v katalógu uvádzať nebudú. Môžu sa tam zapísať len súčasť škôl (napríklad galérie, divadelné štúdiá, koncertné sály alebo kiná), ktoré majú názov, štatút, vedúceho, vysokú mieru odbornej garancie a ďalšie náležitosti funkčného verejného priestoru s permanentnou verejnou prevádzkou a dramaturgiou.
- Doc. Baláž upozornil, že by nemalo dochádzať ku **kríženiu umeleckých odborov**. Ak Galéria mesta Bratislavy (GMB) figuruje v katalógu ako renomovaná inštitúcia pre výtvarné umenia a hudobník má v GMB koncert, zapíše si ho ako výstup v renomovanej inštitúcii (keďže tak je to v katalógu nastavené), hoci pre hudobníka GMB nie je

renomovanou inštitúciou. Rovnako ako pre výtvarníka nie je renomovanou inštitúciou napríklad Reduta, hoci pre hudobníkov áno.

EVIDENCIA UMELECKEJ ČINNOSTI, FOMULÁR:

- Doc. Moravčíková poznamenala, že u nich na FA STU aj umeleckú činnosť eviduje knižničné pracovisko. Zodpovední za výstupy sú aj vedúci Ústavov FA, ktorí urobia prvú verifikáciu a až potom sa zápis posúva ďalej.
- Viacerí prítomní upozornili, že do formulárov je nutné čím skôr nastaviť zapisovanie/ priradovanie **ohlasov** k jednotlivým výstupom **umeleckej činnosti**. Pán J. Grman upozornil, že je nutné, zdefinovať aj kategorizáciu ohlasov.
R. Makar (VŠVU) poznamenal, že v súvislosti s ohlasmi vzniká problém, ak pred dielom uprednostní autor zapísanie výstavy, avšak neskôr sa niekde objaví ohlas na dielo (a nie výstavu). K čomu sa ohlas priradí? Doc. Baláž navrhuje vytvoriť samostatnú kategóriu – napr. „ohlas na dielo s medzinárodnou relevanciou“ a pod. Treba tiež myslieť na to, že v rámci ohlasov sú aj elektronické ohlasy.
- Pretože dlhodobo pretrvávajú problémy so zapisovaním umeleckej činnosti do CREUČ je potrebné vypracovať **manuály pre zapisovanie do formulárov**.
Okrem iného je napríklad potrebné ujasniť, ako bude v našom prostredí definovaná **samostatná a kolektívna výstava**. Diskutovalo sa tiež o tom, **kedy sa dielo považuje za zverejnené**. Otázka doc. Strenačíkovej: ak je hudobná skladba publikovaná len ako noty a neprebehne verejná interpretácia, ako sa zapíše? Vtedy, ako určuje aj Smernica, si autor takýto výstup zapisuje v rámci *publikačnej* činnosti.
- Pri zápise výstupu do formulára, musí byť **povinné** uvedenie **popisu diela alebo podujatia**, teda jeho názov, ale aj názov predvedenej skladby, herecká rola a podobne a bez vyplnenia tejto identifikácie diela by systém neumožnil uložiť záznam.
- V diskusii k zapisovaniu výstupov ešte zaznela pripomienka, že **študenti** si svoje výstupy nemôžu zapisovať do CREPČ/CREUČ, ale **doktorandi** áno, hoci už tiež majú status študenta.

PROBLÉM DUPLICITNÝCH ZÁPISOV:

- Niektorí zapisovatelia si zapisujú *podujatie* (napr. výstavu alebo koncert) a následne si ešte po jednom ako *dielo* zapíšu aj diela/skladby na tom podujatí vystavené/zahrané. To pritom nie je dovolené, zapisovateľ sa musí rozhodnúť iba pre jednu možnosť.
- Diskutovalo sa s p. Grmanom, **ako** najlepšie **duplicitám zabrániť**, resp. ich aspoň eliminovať. Riešením je vytvorenie istých pravidiel, **filtrov** – napr. doc. Baláž navrhol, že ak sa pri viacerých zápisoch bude zhodovať meno, názov výstavy a dátum (a systém to bude schopný zachytiť na základe takto nastaveného vzorca), je isté, že ide o duplicitu a nepripustí zapísanie alebo na duplicitu upozorní. J. Grman poznamenal, že aj tu ale vzniká riziko, že zapisovateľ nastaví o deň iný dátum, či trochu pozmení názov a systém to už neodhalí. V prípade, **ak si niekto potrebuje výstup zapísať dvakrát** (napríklad je na

výstave ako kurátor a aj ako vystavujúci), mal by podľa doc. Baláža požiadať o schválenie Rady garantov (aspoň traja členovia by mohli per rollam potvrdiť, že môže urobiť takýto duplicitný zápis).

Špecifickí sú tiež **filmári** – ak je jeden autor (napr. dokumentarista) režisérom, tvorcom scenára aj námetu, kameramanom atď. - pri animovanej tvorbe aj autorom výtvarných návrhov a animátorom, film edituje a ozvučuje – ako si to zapíše? Dá sa v tejto súvislosti nájsť paralela aj s výkonom architekta alebo výtvarného umelca pri štruktúrovaní jednotlivých realizačných postupov pri vzniku diela, trebárs vo verejnom priestore? To bude treba dobre nastaviť v metodických aj pokynoch, možno by to bol tiež prípad, ktorý by mala operatívne povoliť Rada garantov.

- J. Grman informoval, že systém nemá problém s rovnakými názvami výstupov (môže sa niekedy stať, že dve rozdielne diela sa volajú rovnako).
- Doc. Rašla poprosil prítomných, aby si rozdiskutovali na školách možnosti nastavenia pravidiel pre jednoduchšie odhalenie duplicit.

VERIFIKÁCIA VÝSTUPOV:

- Prof. Stankoci pripomenul, že aktuálna Smernica hovorí, za čo je pri zápisoch zodpovedná škola, za čo knižnica, výskumníci, doktorandi, pedagógovia a pod.
- Nemalo by sa „plytvať“ energiou na verifikáciu údajov v kategóriách, ktoré nie sú dôležité pre akreditáciu či ministerstvo. **Väčšia pozornosť** by sa mala venovať **vyšším kategóriám**.
- Po kontrole zápisov Radou garantov by na konci záznamu malo byť uvedené meno a **podpis garanta**, ktorý danú školu kontroloval. Podľa prof. Stankociho je to ale možné oficiálne zaviesť až vtedy, keď Rada garantov bude riadne menovaná MŠVVaŠ SR.
- Doc. Baláž navrhuje, že jednu školu by možno mohli kontrolovať aj traja garanti.

SMERNICA Č. 13/2008-R:

- Prof. Stankoci navrhol vytvoriť **pracovnú skupinu**, ktorá by sa venovala vyslovene úprave Smernice a zapracovávaní zmien (ktoré vyplývajú aj z tejto panelovej diskusie). Vzniknutá pracovná skupina by mala organizačný a pracovný poriadok a pod.
Prof. Stankoci poznamenal, že pracovná skupina by mohla pripraviť metodické príklady kategórie ZZZ pre každý odbor alebo oblasť umenia (t.j. film, hudba, tanec, divadlo, výtvarné umenie, architektúra, reštaurovanie, dizajn, multimédiá a pod.), resp. príklady by sa mohli urobiť na všetky tie najvyššie kategórie.
- Ak sa Smernica otvorí, celý proces pripomienkovania a následnej úpravy môže trvať aj do konca roka 2011.
- Už dlhšie sa vedú spory o správnom výklade termínu „**ustanovený pracovný čas**“ v Smernici (či ide len o 100 % úväzok alebo taký, aký *ustanoví* škola). V rámci našich zákonov sa pod ustanov. pracovným časom chápe 100 % pracovný úväzok.

Takisto je potrebné zabezpečiť systém kontroly oprávnenosti zápisu do CREUČ, nakoľko súčasný stav môže umožniť zápis aj autorovi, ktorý nie je na plný prac. úväzok, resp. nemusí byť ani zamestnancom VŠ.

Zaznela aj otázka, že ak by sa povolil pre zápis aj úväzok menší ako 100 % a pedagóg pôsobí na viacerých školách, kde si výstup zapíše? Doc. Baláž poznamenal, že **hlavný úväzok** môže mať človek len na *jednej* inštitúcii a tej tým pádom deklaruje, že si výstupy bude zapisovať pod jej menom.

- **J. Grman v tejto súvislosti poznamenal, že by bola aj možnosť nastaviť systém tak, že do CREUČ by sa zapisovali všetci (aj tí, čo nie sú na 100 % úväzok), ale pre potreby štatistík ministerstiev, hodnotenia, akreditácie a pod. by boli vyselektované len záznamy ľudí so 100 % úväzkom. Ostatné záznamy by slúžili len napr. pre interné potreby školy.**

RÔZNE:

- Doc. Baláž žiada, aby boli zoznamy výstupov a katalóg na www.crepc.sk rýchlejšie a jednoduchšie dostupné.
- VŠMU navrhuje, aby boli **mená** vkladateľov záznamov radené **abecedne** – dá sa to oceniť pri práci garanta v rámci verifikácie pri vyhľadávaní, keď si otvára školu a ďalej menný zoznam ľudí, ktorí majú vložený záznam a nie zoradené záznamy. Súvisí to s rýchlym vyhľadávaním iba cez meno, záznam sa mu potom otvorí napríklad v kategórii, ktorú si filtruje a nie všetky jeho záznamy, atď.
- Mala by byť tiež možnosť, **filtrovať záznamy podľa fakúlt VŠ**.
- Viaceré pracovníčky z knižníc poukázali na technický problém, že nevidia vo formáte .pdf celý záznam výstupu – akoby bol finálny tvar a rozsah záznamu obmedzený na limitovaný počet znakov.
- Na seminári CVTI sa hovorilo o tom, že pre publikačnú činnosť sa ešte otvorí systém CREPČ na doplnenie záznamov za rok 2010 (aj rok vykazovania by bol 2010). Prítomní sa zhodli, že by sa mal **otvoriť aj systém CREUČ**. J. Grman informoval, že systém by bol otvorený maximálne do 30. apríla 2011.
Prehodnotenie kategórií, katalógu, žiadosť o oficiálne ustanovenie Rady garantov a pod. by sa začalo riešiť až po tomto termíne. Verifikácia týchto doplnených údajov by tak ešte prebiehala starým spôsobom.

Overili: M. Rašla (VŠMU), S. Stankoci (VŠVU)

Zapísala: M. Pašteková (VŠVU)